

ryhtä, 6/3-67

S ä ä m i n g i n uhrikivien tarkastuksia 5. 8. 1967.

Aikaisemmat tutkimukset:

Toini Niemimaa, Lisätietoja uhri- eli kuppikivistä, Suomen Museo 1938, s. 45;

J. Hautala, Itä-Suomen uhrikiviryhmistä, Suomen Museo 1960, s. 83.

Kertomukseen kuuluu karttaliite.

Filmit on lueteltu seuraavasti:

Itä-Savon seutukaavaliiton pyydettyä tietoja alueellaan olevista esihistoriallisista muinaisjäännöksistä, tuli aiheelliseksi selvittää niiden sijainti ja kunto. Erittäin tärkeää tämä oli nimenomaan Savonlinnan seudun lukuisten uhrikivien kohdalla, joista ei ole tarkastuskertomusta Esihistoriallisen osaston arkistossa. Tästä syystä tarkastin edellä mainittuna päivänä Säämingin uhrikivet. Työssäni käytin apunani professori Hautalan artikkelia, jossa on selostukset ja kartat ko. uhrikivien sijainneista.

Säämingin keskeisin uhrikiviryhmä on n. 16 km Savonlinnasta luoteeseen, Haukiveden itärannalla, Savonlinna-Oravainen maantien läheisyydessä. Hautalalla on kuvaus tästä ns. Tiisanmäen alueesta em. artikkelissaan sivuilla 92-94, ks. karttaa 2 sivulla 87 sekä kuvaa 11 sivulla 93.

Tiisanmäen pohjoisimmat uhrikivet ovat Immolan tilan maalla.

Sen omistaa Ville Falckin perikunta. Hautalan artikkelin mukaan tilan maalla on ollut kaksi uhrikiveä, n. 50 metrin etäisyydellä talosta, aivan tien varressa. Toisessa kives-
sä oli 33 kuppia ja toisessa neljä. Viime vuosina suorite-
tun pellonraivauksen yhteydessä nämä on kuitenkin siirretty
talon itäpuolella olevan pellon laitaan. Uhrikivien kuvaus
on seuraava:

Nrot 1-2) Kuten jo edellä on todettu molemmat uhrikivet on
ajettu katerpillarilla pellon laitaan. Immolan tilan emän-
tä näytti minulle niiden sijainnin. Toinen kivistä on ta-
lon kaakkoispuolella olevan pellon kaakkoisnurkkauksessa.
Toinen on aitan kulmalla nurinpäin.

Em. paikasta n. 650 m etelään on Monolan uhrikiviryhmä. Pai-
kan omistaa nyt A. Ahtosaari. Aikaisemmin se on kuulunut
U. Sikaselle. Hautalan mukaan siellä on ollut viisi uhri-
kiveä, kaksi pihapiirissä sekä kolme Savonlinna-Oravi maan-
tien läheisyydessä. Ks. Hautalan ed. main. artikkelia s. 93-
94. Näistä löysin vain kolme, yhden talon pihapiiristä ja
kaksi maantien varresta. Uhrikivien kuvaus on seuraava:

Nro 3) Uhrikivi sijaitsee n. 15 m uudesta päärakennukses-
ta lounaaseen. Siinä on 14 kuoppaa.

Nro 4) Uhrikivi sijaitsee Savonlinna-Oravi maantien itä-
puolella olevassa haassa, n. 30 m tiestä koilliseen. Ky-
symyksessä on kiintokallio, jossa on neljä selvää kuoppaa.

Maanpinnalla näkyvän kallion laajuus on 3 x 2,20 m.

Nro 5) Uhrikivi sijaitsee n. 130 askelta edellä mainitusta kivistä luoteeseen, sananjalkapuskien keskellä. Sen koko on 2 x 1,30 m. Siinä on yksi selvä kuoppa.

Tiisanmäen kuudes uhrikivi sijaitsee n. 550 m Mäkimonolasta kaakkoon. Hautala mainitsee sen olleen Olli Tuunaisen asunnon läheisyydessä, ks. main. artikkeli s. 94. Nykyään naapurissa ei asu ketään Olli Tuunainen nimistä henkilöä. Uhrikivien kuvaus on seuraava:

Nro 6) Uhrikivi sijaitsee Säämingin kunnan maalla (Juvola 14), Liukelle menevän tien eteläpuolella, Martti Pesosen asunnosta kaakkoon. 50 m. Pesosen maat ovat Peltolan tilaa. Kiven koko on 2,50 x 2 x 1 m. Siinä on 15 selvää kuoppaa.

Tiisanmäeltä en muita uhrikiviä löytänyt. Hautala mainitsee artikkelissaan sivulla 93, että Mikko Pesosen taloon vievän tien varressa on 33-kuppinen uhrikivi. Mikko Pesonen ei omista enää tätä tilaa, enkä tavannut myöskään uutta isäntäväkeä, joten minulla ei ollut opasta mukani. Tarkastin kuitenkin pellon, jossa uhrikiven olisi pitänyt olla, mutta en mitään löytänyt. Pellolla ei ollut yhtään suurempaa maakiveä, joten muinaisjäännös on ilmeisesti hävinnyt kivienraivauksen yhteydessä.

Edelleen Hautala mainitsee artikkelissaan, että Säämingin kunnalliskodin kohdalla, mutta vastakkaisella puolella maantietä on uhrikivi. Yritin etsiä kiveä tien varresta ja kävin myös tiedustelemassa sitä kunnalliskodista, mutta huonolla tulok-

sella. Kukaan tapaamistani henkilöistä ei ollut kiveä nähnyt, enkä myös sitä itse löytänyt.

Tiisanmäen uhrikivistä erillään on yksi Säämingin Haapalan kylässä. Se on Kaksolan eli Tannilan kartanon maalla. Maanomistaja on liikennöitsijä Ruponen, os. Sääminki, Haapala, Tannila. Uhrikivestä on maininta Hautalan edellä mainitussa artikkelissa sivulla 97 sekä Niemimaan artikkelissa sivulla 49. Uhrikivi on Kaksolasta eli Tannilasta muutama sata metriä tienristeyksessä. Sen kuvaus on seur.

Nro 7) Kivi on vajaa 2,5 m korkea. Sen laella on kolme isoja ja hyvin tehtyä kuoppaa. Hautala mainitsee kiveä kutsutun Mikonkiveksi.

Kuten edellisestä selviää, uhrikiviä on runsaasti hävinnyt viime vuosien raivauksissa. Niinpä esim. Tiisanmäessä olisi pitänyt olla 10 uhrikiveä ehjänä tallella, mutta minä löysin niitä vain kuusi, ja niistäkin on kaksi pellon sivuun kumolleen työnnettyjä. Mahdollisesti osa kivistä jäi löytymättä siksi, että en saanut itselleni opasta. Joka tapauksessa Säämingissä on suoritettu laajoja peltoraivauksia, joten kivet ovat voineet hävitä niissä yhteyksissä.

Helsingissä 7. 2. 1967

Anna - Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

PITÄJÄNKARTTA

Maanmittaushallituksen toimittama

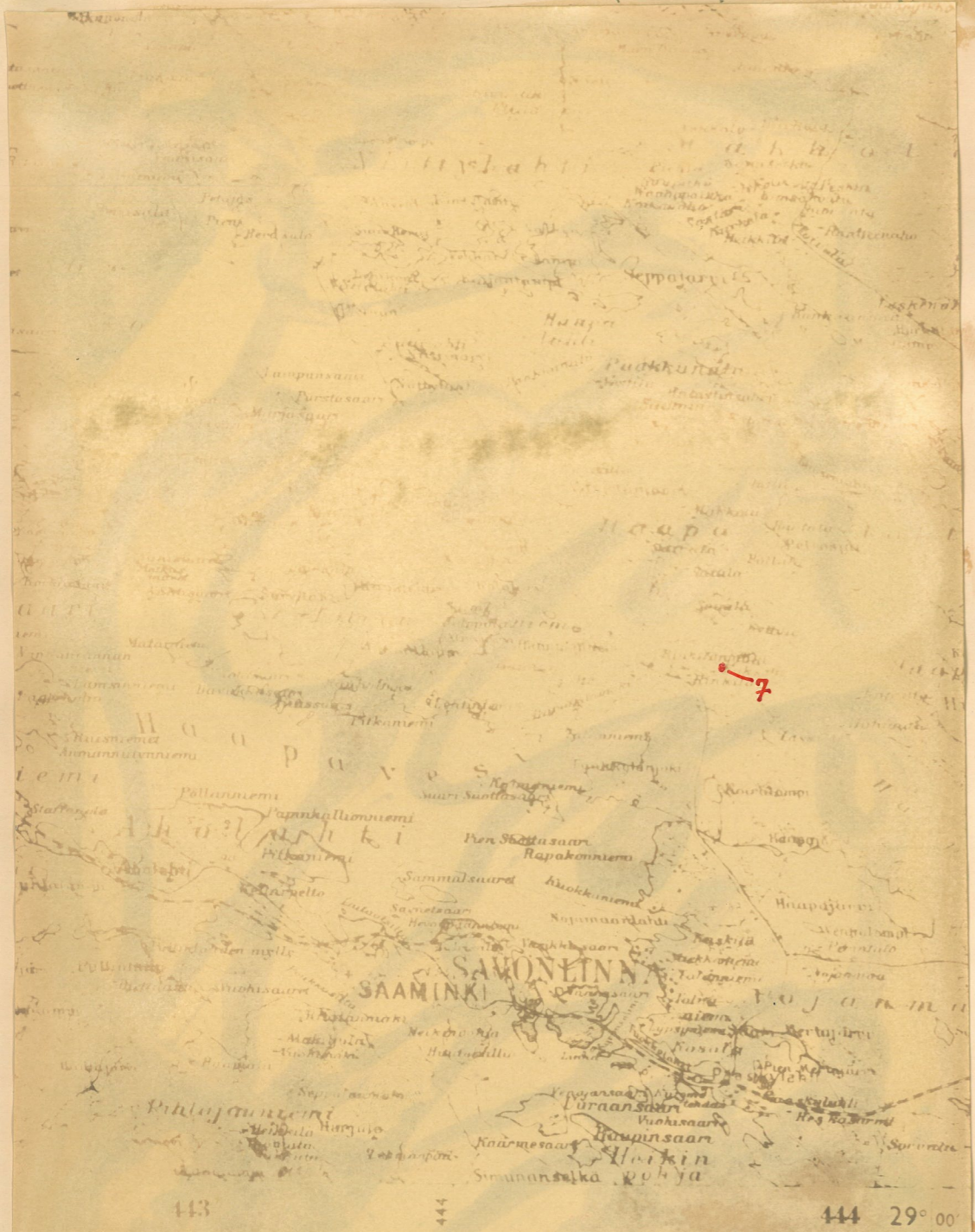
1:20 000

5cm 1km

SÄÄMINKI; A-LHIRVILUOTO-67

SAAMINKI A-L. HIRVILUOTO-67

5 Lauasjärvi ja toinen Kihlakunnan

Sääminki, uhrikivet

A.-L. Hirviluoto, tarkastus kertomus - 67

32467

Sääminki, Jüsanmäki, Monola.
NRO 3

32468

Sama kuin ed.

32469

Sääminki, Jüsanmäki, Monola.
Uhrikivi nro 4.

32470

Sääminki, Jüsanmäki, uhrikivi nro 5.

32471

Sääminki, Haapala, uhrikivi, nro 7

Valok. A.-L. Hirviluoto - 67